

JPF 2013/165

Gerechtshof Amsterdam

18 december 2012, 200.081.853;

ECLI:NL:GHARN:2012:BY7142.

(mr. Lieber

mr. Van Loo

mr. Prakke-Nieuwenhuizen)

[Appellant] te [woonplaats], (Thailand),
appellant,

hierna: [appellant],

advocaat: mr. R.H. van de Beeten,
tegen

Stichting Pensioenfonds Stork te
Amersfoort,

geïntimeerde

hierna: SPS,

advocaat: mr. H. de Graaf,
en

[geïntimeerde sub 2] te [woonplaats],
Spanje),

geïntimeerde,

hierna: [geïntimeerde sub 2],

advocaat: mr. R.E. Troost.

Pensioenverevening

[WCHr - 10a ; BW Boek 10 - 51 jo. 10:52
; Eerste Protocol EVRM - 1 ; Wvps - 1 ;
Wvps - 2 ; Wvps - 11]

» **Samenvatting**

Man en vrouw zijn gehuwd geweest. Zij hebben voorafgaand aan hun huwelijk in Duitsland een Ehevertrag (huwelijkse voorwaarden) opgemaakt die strekt tot een uitsluiting van iedere gemeenschap van goederen. Op het huwelijksvermogensregime van partijen is het Duitse recht van toepassing. Het huwelijk is in 2007 door echtscheiding ontbonden. Het gaat in dit geschil over de vraag of geïntimeerde op grond van de Wet Verevening Pensioenrechten bij scheiding (hierna: WVP) recht heeft op verevening van het pensioen dat appellant tijdens hun huwelijk heeft opgebouwd bij 'SPS'. In het

bestreden vonnis van 6 oktober 2010 is die vraag bevestigend beantwoord.

Vaststaat dat appellant tussen 1 juni 1992 en 1 augustus 2002 werkzaam is geweest bij respectievelijk Stork Wescon BV, Stork NV en Stork Textile Printing Group BV, waarbij SPS de pensioenregelingen van deze werkgevers uitvoert. Appellant was deelnemer in deze pensioenregelingen. Het hof oordeelt dat appellant zijn pensioenaanspraken ontleent aan een pensioenregeling als bedoeld in art. 1 lid 4 WVP.

Voorts is van belang welk recht van toepassing is op de verevening van de pensioenen van appellant. In art. 10:52 lid 2 BW is bepaald dat art. 10:51 BW van toepassing is op de verevening van de pensioenrechten van echtgenoten die na 1 maart 2001 van tafel en bed zijn gescheiden of wier huwelijk na 1 maart 2001 is ontbonden. Art. 1 lid 7 WVP bepaalt dat het vierde, vijfde en zesde lid gelden ongeacht het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime. Dat betekent in dit geval dat de WVP van toepassing is op de pensioenen van appellant bij SPS, ook al is overigens het Duitse recht op het huwelijksvermogensregime van partijen van toepassing.

Het hof is van oordeel dat pensioenverevening niet rechtstreeks onder het materiële toepassingsgebied van het Haags Huwelijksvermogensverdrag 1978 valt. De wetgever heeft vervolgens ervoor gekozen de conflictregels met betrekking tot pensioenverevening te laten aansluiten bij het huwelijksvermogensrecht, maar een uitzondering te maken voor pensioenen ingevolge een Nederlandse pensioenregeling, die zijn opgesomd in art. 1 lid 4-6 WVP. Op deze pensioenen is de WVP altijd van toepassing, ongeacht het op het huwelijksvermogensregime toepasselijke recht. Gelet hierop valt dan ook niet in te zien dat art. 10a WCHr in

strijd is met het verdrag of buiten toepassing moet blijven vanwege de werking van art. 93 Grondwet. Het hof is daarnaast van oordeel dat de WVP en art. 10a WCH niet in strijd zijn met art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM. Het hof verwijst voor dat oordeel naar een arrest van de Hoge Raad (HR 24 oktober 1997, NJ 1999, 395, ECLI:NL:HR:1997:ZC2473).

Appellant stelt dat art. 11 WVP niet van toepassing is. Het hof verwijst voor de beoordeling van deze stelling opnieuw naar genoemd arrest van de Hoge Raad (HR 24 oktober 1997, NJ 1999, 395, ECLI:NL:HR:1997:ZC2473). Het hof is van oordeel dat art. 11 WVP van toepassing is op alle gevallen waarin voor de inwerkingtreding van de WVP op 1 mei 1995 huwelijkse voorwaarden zijn gemaakt en waarin uitsluiting van iedere gemeenschap van goederen is opgenomen. Daarom is dit artikel ook in dit geval van toepassing. Voor die toepassing is niet vereist dat geïntimeerde sub 2 bij het opstellen van hun huwelijkse voorwaarden al dacht aan de mogelijkheid van pensioenverevening. Voor toepassing is evenmin vereist dat het partijen betreft die naar Nederlands recht zijn gehuwd, op wier huwelijksvermogensregime het Nederlandse recht van toepassing is en die (nog) participeren in de Nederlandse samenleving.

Het hof bekrachtigt het tussen partijen gewezen vonnis van de kantonrechter en wijst de vordering in hoger beroep af.

[beslissing/besluit](#)

» Uitspraak

1. Het geding in eerste aanleg

(...; red.)

2. Het geding in hoger beroep

(...; red.)

3. De vaststaande feiten

(...; red.)

4. De motivering van de beslissing in hoger beroep

4.1. [appellant] en [geïntimeerde sub 2] zijn gehuwd geweest. Zij hebben voorafgaand aan hun huwelijk in Duitsland bij notariële akte een “Ehevertrag” opgesteld en zijn daarin, kort gezegd, een uitsluiting van iedere gemeenschap van goederen (“Gütertrennung”) overeengekomen. Zij hebben onder meer bepaald:

“Im Rahmen der völligen Gütertrennung stehen jedem Ehegatten an seinem gegenwärtigen und künftigen Vermögen aller Art, seinen Einkünften oder sonstigem Gut, woraus es auch immer besteht oder bestehen wird, die alleinigen Rechte zu, vor allem die auf Eigentum, Verwaltung, Nutznießung und Verfügung; jeder Art von Gütergemeinschaft, Fahrnis- oder Errungenschaftsgemeinschaft, eheliche Gesellschaft, Güterzuwachs-gemeinschaft, Zugewinn-gemeinschaft und dergleichen, einschließlich aller güterrechtlichen Erbrechtserhöhungen, wie auf jeden Fall nach par. 1371 Abs. 1 des Deutschen BGB, sind ausgeschlossen. Jeder künftige gesetzliche Güterstand ist vollständig ausgeschlossen.”

Op het huwelijksvermogensregime van partijen is het Duitse recht van toepassing. Zij hebben nadien geen huwelijkse voorwaarden meer gemaakt. Het huwelijk van partijen is op 3 mei 2007 ontbonden door echtscheiding. Het gaat in dit geschil over de vraag of [geïntimeerde sub 2] op grond van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (hierna: WVP) recht heeft op verevening van het pensioen dat [appellant] tijdens hun huwelijk heeft opgebouwd bij SPS. In het bestreden vonnis van 6 oktober 2010 is die

vraag bevestigend beantwoord. [appellant] komt met 8 grieven genummerd I tot en met VII en IX tegen dit vonnis in hoger beroep.

4.2. Vaststaat dat [appellant] tussen 1 juni 1992 en 1 augustus 2002 op basis van arbeidsovereenkomsten werkzaam is geweest bij respectievelijk Stork Wescon B.V., Stork N.V. en Stork Textile Printing Group B.V. SPS voert de pensioenregelingen van deze werkgevers uit. [appellant] was deelnemer in deze pensioenregelingen. Het hof oordeelt dat [appellant] zijn pensioenaanspraken ontleent aan een pensioenregeling als bedoeld in artikel 1 lid 4 WVP. Grief II van [appellant] faalt in zoverre.

4.3. Vervolgens is aan de orde welk recht van toepassing is op de verevening van de pensioenen van [appellant]. Artikel 10a van de Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime (WCH), die tot 1 januari 2012 van toepassing was, bepaalde: “Of een echtgenoot bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed recht heeft op een gedeelte van de door de andere echtgenoot opgebouwde pensioenrechten, wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten, behoudens artikel 1, zevende lid, van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.” Deze wet is met ingang van 1 januari 2012 ingetrokken. In het thans toepasselijke artikel 10:51 BW dat met ingang van 1 januari 2012 geldt is dezelfde tekst opgenomen. In artikel 10:52 lid 2 BW is nog bepaald dat artikel 10:51 BW van toepassing is op de verevening van de pensioenrechten van echtgenoten die na 1 maart 2001 van tafel en bed zijn gescheiden of wier huwelijk na 1 maart 2001 is ontbonden.

Artikel 1 lid 7 WVP bepaalt dat het vierde, vijfde en zesde lid gelden ongeacht het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime. Dat betekent

in dit geval dat de WVP van toepassing is op de pensioenen van [appellant] bij SPS, ook al is overigens het Duitse recht op het huwelijksvermogensregime van partijen van toepassing.

4.4. Met zijn grieven I tot en met III stelt [appellant] blijkens de daarop gegeven toelichting dat artikel 10a WCH buiten toepassing moet blijven. Hij voert – kort weergegeven – aan dat artikel 10a WCH in strijd is met het Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime (hierna: het verdrag) en dat de Nederlandse wetgever niet bevoegd was een inbreuk te maken op de bepalingen van het verdrag. Verder voert hij aan dat de WVP en in het bijzonder artikel 10a WCH in strijd zijn met artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM.

4.5. Anders dan [appellant] is het hof van oordeel dat pensioenverevening niet rechtstreeks onder het materiële toepassingsgebied van het verdrag valt. Artikel 1 van het verdrag luidt in de Nederlandse vertaling als volgt: “Dit verdrag bepaalt het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime.” Het verdrag omschrijft niet welke kwesties onder het begrip “huwelijksvermogensregime” vallen. Het bepaalt in artikel 1 lid 2 alleen wat niet daartoe behoort. Het hof vindt steun voor zijn oordeel, dat pensioenverevening niet valt onder het begrip “huwelijksvermogensregime” van het verdrag, in hetgeen daaromtrent naar voren is gebracht in de parlementaire behandeling van de Wet Conflictenrecht Huwelijksvermogensregime (TK 1988-1989, 21 273, nr. 3, pp. 4-18, memorie van toelichting) en de regeling van het conflictenrecht met betrekking tot verevening pensioenrechten bij scheiding (TK 1999-2000, 27049, nr. 3; memorie van toelichting). Blijkens die laatst vermelde memorie van toelichting heeft de wetgever tot uitgangspunt genomen dat

pensioenverevening niet in een al bestaande verwijzingscategorie kan worden opgenomen. De wetgever heeft vervolgens ervoor gekozen de conflictregels met betrekking tot pensioenverevening te laten aansluiten bij het huwelijksvermogensrecht, maar een uitzondering te maken voor pensioenen ingevolge een Nederlandse pensioenregeling, die zijn opgesomd in artikel 1 lid 4-6 WVP. Op deze pensioenen is de WVP altijd van toepassing. Gelet hierop valt dan ook niet in te zien dat artikel 10a in strijd is met het verdrag of buiten toepassing moet blijven vanwege de werking van artikel 93 Grondwet.

4.6. Bij de behandeling van de Vaststelling- en invoeringswet boek 10 Burgerlijk Wetboek is deze kwestie andermaal onderwerp van parlementaire behandeling geweest. Het hof vindt voor zijn oordeel, dat pensioenverevening niet valt onder het begrip “huwelijksvermogensregime” van het verdrag, steun in hetgeen daarbij door de minister van Veiligheid en Justitie is opgemerkt (EK 2010-2011, 32137, E, pp 1-2):

“Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime in de nationale (Nederlandse) rechtsorde

Het verheugt mij dat de leden van de CDA-fractie de regering erkentelijk zijn voor de beantwoording van de door hen gestelde vragen. Gaarne ga ik in op de door hen alsnog aan de orde gestelde vraag. Het komt deze leden voor dat artikel 10a van de Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime afwijkt van het – anterieure – Verdrag van 14 maart 1978 inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime (hierna: Verdrag van 1978) en zij vragen hoe deze situatie moet worden beoordeeld. Bij de beantwoording van deze vraag stel ik voorop dat het Verdrag van 1978 het recht aanwijst dat toepasselijk is op het

huwelijksvermogensregime, maar, afgezien van de opsomming in artikel 1, niet bepaalt wat wel of niet tot het huwelijksvermogensregime behoort. Slechts drie onderwerpen worden in artikel 1 lid 2 van het Verdrag van 1978 expliciet van het toepassingsgebied uitgesloten: onderhoudsverplichtingen tussen echtgenoten, erfrechtelijke aanspraken van de langstlevende echtgenoot en de handelingsbekwaamheid van echtgenoten. Bij het Verdrag van 1978 is een Toelichtend Rapport verschenen. De Nederlandse vertaling van dit Rapport Von Overbeck is opgenomen als bijlage bij de memorie van toelichting bij de wet houdende goedkeuring van het Verdrag van 1978 (Kamerstukken II, 1988/89, 21 272, nr. 3, pp. 12-63). Het Rapport Von Overbeck houdt onder meer in: «De Conferentie heeft zich echter rekenschap gegeven van de verscheidenheid van regels die in de huidige positieve rechtsstelsels het huwelijksvermogensregime beheersen en beseft dat bepaalde kwesties in sommige landen wel en in andere niet onder het huwelijksvermogensregime vallen; het was dus duidelijk dat er onvermijdelijk een grijze zone zou overblijven die nu eens in het huwelijksvermogensregime en dan weer in een andere rechtscategorie zou worden ondergebracht.» (Kamerstukken II, 1988/89, 21 272, nr. 3, p. 39). In aansluiting daarop is in de toelichting op artikel 10a Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime opgemerkt: «Hoewel het verdrag van 1978 geen positieve omschrijving van zijn materiële toepassingsgebied kent en het begrip «huwelijksvermogensregime» niet definieert, wettigt het eigensoortige karakter van de pensioenverevening de opvatting dat het hier gaat om een onderwerp dat ligt in het door het Rapport Von Overbeck (...) als «zone grise» aangeduide gebied rond het huwelijksvermogensrecht, ten aanzien waarvan het verdrag de verdragsluitende staten vrijheid laat om een dergelijk onderwerp al dan niet onder de werking

van het verdrag te brengen.» (Kamerstukken II 1999/200, 27 049, nr. 3, pp. 11-12). Desgevraagd door de toenmalige leden van de CDA-fractie van de Tweede Kamer heeft de toenmalige Minister van Justitie een toelichting gegeven op het begrip «zone grise» (Kamerstukken, 1999/2000, 27 049, nr. 5, pp. 8-9). Toegelicht is dat bij de onderhandelingen over het Verdrag van 1978 is overwogen dat een staat die partij is bij het Verdrag, zal kunnen aangeven of en in hoeverre onderwerpen die in de «zone grise» liggen, door die staat worden gekwalificeerd als vallend onder het huwelijksvermogensregime. Gesteld is daarbij dat een verdragsluitende staat derhalve vrij is om met betrekking tot die onderwerpen te bepalen of de verdragsregels daarop mede worden toegepast. Toegelicht is voorts dat om die reden in artikel 10a Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime expliciet wordt aangegeven dat het recht dat het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten beheerst, ook van toepassing is op de vraag of er recht is op pensioenverevening. Daarmee is dus niet gezegd dat pensioenverevening onder het huwelijksvermogensregime als bedoeld in het Verdrag van 1978 valt. Het bovenstaande brengt mee dat het de Nederlandse wetgever vrij staat te bepalen dat de vraag of aanspraak bestaat op pensioenverevening wordt beheerst door het – met toepassing van het verdrag aan te wijzen – recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime. Aldus is bepaald in artikel 10a Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime en het daarmee geheel overeenkomende artikel 51 van Boek 10. Volledigheidshalve voeg ik hieraan nog toe dat het voorgaande blijkt de zojuist genoemde bepalingen niet geldt voor artikel 1 lid 7 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Daarop is, zoals gelet op de inhoud van deze bepaling voor de hand ligt, steeds Nederlands recht van toepassing.”

4.7. Anders dan [appellant] is het hof van oordeel dat de WVP en artikel 10a WCH niet in strijd zijn met artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM. Het hof verwijst voor dat oordeel naar HR 24 oktober 1997, NJ 1999, 395, LJN ZC2473, waarin wordt overwogen als volgt:

“3.5. Ook onderdeel III, dat met rechts- en motiveringsklachten opkomt tegen de verwerping door het Hof van het beroep van de man op artt. 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM, kan niet slagen. De onderhavige wettelijke regeling (hof: WVP) is aan te merken als een regeling in de zin van lid 2 van art. 1, d.w.z. een regeling die ertoe dient om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang. In de toelichting op het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de onderhavige wettelijke regeling, heeft de regering als rechtsgrond daarvoor aangewezen ‘dat de opbouw van pensioenrechten tijdens het huwelijk een gezamenlijke inspanning is van beide echtgenoten teneinde na het 65e levensjaar te kunnen beschikken over een aanvullend ouderdomspensioen’ (zie de conclusie van het Openbaar Ministerie, punt 5). Aldus beoogt deze wettelijke regeling recht te doen aan de hedendaagse maatschappelijke opvattingen volgens welke de sociale rechtvaardigheid vergt dat de gescheiden vrouw mede de vruchten ervan plukt wanneer de gezamenlijke inspanningen der echtgenoten tijdens het huwelijk hebben geresulteerd in een aanvullend ouderdomspensioen, ook in die gevallen waarin tot dat pensioen enkel de man formeel de gerechtigde is. Een dergelijk recht doen strekt ertoe het algemeen belang te dienen.

Ook de bepaling van art. 11 WVP berust op de wens om deze doelstelling te verwezenlijken, waarbij in het debat tussen parlement en regering uitvoerig aandacht is besteed aan de vraag of met deze bepaling niet op onaanvaardbare wijze inbreuk zou worden gemaakt op de rechten van de

oorspronkelijke pensioengerechtigden. Op grond van een afweging van de betrokken belangen achtte de wetgever de regeling van art. 11 de meest juiste. Niet gezegd kan worden dat de wetgever bij deze afweging van belangen een onevenredige last op de oorspronkelijk pensioengerechtigden heeft gelegd.”

4.8. Dat echtgenoten op grond van artikel 2 lid 1 WVP afstand kunnen doen van pensioenverevening en dat de alimentatieplicht – in beginsel – is beperkt tot 12 jaar zijn geen omstandigheden die maken dat de WVP niet moet worden aangemerkt als een regeling die ertoe dient om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang. Het hof passeert daarom de desbetreffende stellingen van [appellant].

4.9. Op grond van het vorenstaande moeten de grieven I tot en met III falen.

4.10. Grief IV van [appellant] betreft artikel 11 WVP, dat luidt als volgt: “Indien de echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden gemaakt voor de inwerkingtreding van deze wet algehele gemeenschap van goederen tussen hen hebben uitgesloten of beperkt, vindt verevening van pensioenrechten als bedoeld in deze wet plaats, tenzij de echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding uitdrukkelijk anders hebben bepaald.”

4.11. [appellant] stelt in zijn toelichting op grief IV dat dit artikel niet van toepassing is op grond van hetgeen hij in de toelichting op zijn grieven I tot en met III naar voren brengt. Nu de grieven I tot en met III falen volgt het hof [appellant] niet in deze stelling en is van oordeel dat artikel 11 WVP van toepassing is. In zoverre faalt grief IV.

4.12. [appellant] stelt vervolgens dat verevening van pensioenrechten niet

behoeft plaats te vinden, omdat partijen bij hun Ehevertrag, dat ook is gemaakt met het oog op een mogelijke echtscheiding, uitdrukkelijk anders hebben bepaald. Hij voert daartoe aan dat (1) het onredelijk is dat in 1987 de eis werd gesteld dat [geïntimeerde sub 2] toen al dacht aan de mogelijkheid van pensioenverevening en (2) dat er sprake was van een regeling waarbij alle vermogensbestanddelen waarop [appellant] in de toekomst onder welke titel dan ook aanspraak zou krijgen buiten enige huwelijksgoederengemeenschap zouden vallen met inbegrip van “Einkünften”. SPS en [geïntimeerde sub 2] betwisten deze stelling.

4.13. Het hof verwijst voor de beoordeling van deze stelling andermaal naar HR 24 oktober 1997, NJ 1999, 395, LJN ZC2473, waarin wordt overwogen als volgt:

“Blijkens de ontstaansgeschiedenis van art. 11 WVP, weergegeven in punt 6 van de conclusie van het Openbaar Ministerie, is deze bepaling in het bijzonder bedoeld om de wet vanaf haar inwerkingtreding van toepassing te doen zijn op uit het verleden stammende gevallen van ‘koude uitsluiting’. In aansluiting bij art. 1:155 BW bepaalt art. 11 dat slechts dan geen verevening van pensioenrechten plaatsvindt, indien de echtgenoten bij huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding ‘uitdrukkelijk’ anders hebben bepaald. De ontstaansgeschiedenis van de wet laat er geen twijfel over bestaan dat hiermee bedoeld wordt op een bepaling die expliciet op de verevening van pensioenrechten betrekking heeft; zie o.m. Kamerstukken II 1991-1992, 21 893 nr 5, blz. 33, de Toelichting op het amendement waarbij de huidige tekst van art. 11 werd voorgesteld (Kamerstukken II 1992-1993, 21 893 nr. 25) en Hand. II 1992-1993, blz. 73-5268.”

4.14. Het hof volgt [appellant] niet in zijn stelling. Artikel 11 WVP vindt toepassing op alle gevallen waarin voor de inwerkingtreding van de WVP op 1 mei 1995 huwelijkse voorwaarden zijn gemaakt waarin uitsluiting van iedere gemeenschap van goederen is opgenomen en is daarom ook in dit geval van toepassing. Voor die toepassing is niet vereist dat [geïntimeerde sub 2] bij het opstellen van het Ehevertrag al dacht aan de mogelijkheid van pensioenverevening. Voor toepassing is evenmin vereist dat het partijen betreft die naar Nederlands recht zijn gehuwd, op wier huwelijksvermogensregime het Nederlandse recht van toepassing is en die (nog) participeren in de Nederlandse samenleving. Het gaat om “Nederlandse” pensioenrechten die ingevolge artikel 1 lid 4 WVP zijn opgebouwd en waarop de WVP van toepassing is, ongeacht de nationaliteit, de woonplaats of het huwelijksvermogensregime van partijen. Voor pensioenverevening is slechts dan geen plaats, indien het Ehevertrag van partijen een bepaling zou bevatten die expliciet op de verevening van pensioenrechten betrekking heeft. Niet valt in te zien dat de uitsluiting van “Einkünften” een bepaling is die expliciet op de verevening van pensioenrechten betrekking heeft. Dat een “Zugewinnngemeinschaft” en een “Güterzuwachtsgemeinschaft” zijn uitgesloten impliceert, anders dan [appellant] stelt, naar het oordeel van het hof niet dat geen aanspraak bestaat op verevening van pensioenrechten waarvoor premie is betaald uit gezinsinkomsten. In de uitsluiting van deze beide figuren ziet het hof geen expliciete bepaling die op de verevening van pensioenrechten betrekking heeft. Grief IV faalt ook in zoverre.

4.15. De grieven V, VI, VII en IX (een grief genummerd VIII ontbreekt) zijn afhankelijk van de beoordeling van de grieven I tot en met IV en delen het lot van deze grieven. Dat betekent dat alle grieven

falen. Het hof zal het bestreden vonnis bekrachtigen.

4.16. Als de in het ongelijk gestelde partij zal het hof [appellant] in de kosten van het hoger beroep veroordelen.

5. De beslissing

Het hof, recht doende in hoger beroep:

bekrachtigt het tussen partijen gewezen vonnis van de kantonrechter (rechtbank Utrecht, sector kanton, locatie Amersfoort) van 6 oktober 2010;

wijst de vordering in hoger beroep af;

veroordeelt [appellant] in de kosten van het hoger beroep, tot aan deze uitspraak aan de zijde van SPS vastgesteld op € 2.682,= voor salaris overeenkomstig het liquidatietarief en op € 649,= voor verschotten en aan de zijde van [geïntimeerde sub 2] op € 2.682,= voor salaris overeenkomstig het liquidatietarief en op € 284,= voor verschotten.

verklaart dit arrest, voor zover het de veroordeling van [appellant] in de proceskosten van [geïntimeerde sub 2] betreft, uitvoerbaar bij voorraad.

» Noot

1. Inleiding

Twee verschillende uitspraken waarbij het toepasselijk recht op de verevening van de pensioenaanspraken ter sprake is gekomen. De onderhavige uitspraak zal in deze annotatie kort worden besproken samen met een andere uitspraak van het Hof Arnhem van 20 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0618, opgenomen in dit nummer onder «JPF» 2013/147. De vraag die hierin centraal zal staan is: welk recht is van toepassing op

pensioenverevening in een internationale context?

2. Kwalificatie

Duidelijk is dat pensioenverevening niet onder de materiële werkingssfeer van het Haags Huwelijksvermogensrecht Verdrag 1978 valt (A. van Maas de Bie, 'De Wet conflictenrecht pensioenverevening bij scheiding', *NIPR* 2001, p. 173-186; zie ook Hof Arnhem 18 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY7142, opgenomen in dit nummer «JPF» 2013/165). Ondanks het feit dat dit Verdrag van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, dienen andere bronnen te worden geraadpleegd om antwoord te geven op de vraag welk recht van toepassing is op de pensioenverevening van partijen. De eerste vraag die rijst is hoe men pensioenverevening dient te kwalificeren. Deze kwalificatie ligt op het kruispunt van vier verschillende kwalificaties namelijk huwelijksbetrekkingen, echtscheiding, alimentatie en huwelijksvermogensrecht. Veel discussie heeft plaatsgevonden omtrent deze vraag, maar inmiddels heeft de Nederlandse wetgever hier de knoop over doorgehakt. Ondanks het feit dat de Nederlandse wetgever de link met het huwelijksvermogensrecht heeft losgelaten ten aanzien van het *materiële recht*, heeft de Nederlandse wetgever desalniettemin ervoor gekozen om de *ipr-aspecten* van pensioenverevening onder de kwalificatie van het huwelijksvermogensrecht te brengen. Deze keuze is mede geënt op het advies van de Staatscommissie hieromtrent (te raadplegen op <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/1998/04/06/pensioenverevening/pensioenverevening.pdf>)

In art. 10:51 BW staat dat "Of een echtgenoot bij echtscheiding of scheiding van tafel en bed recht heeft op een gedeelte van de door de andere echtgenoot

opgebouwde pensioenrechten, wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van de echtgenoten, behoudens artikel 1 lid 7 van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding." Hoewel bij eerste lezing de tekst redelijk duidelijk lijkt te zijn, rijzen er toch vragen over de toepassing van deze bepaling.

3. Verwijzingsregels of materieel recht?

Zoals al door Van Maas de Bie is aangegeven, kan de verwijzing in art. 10:51 BW "het recht dat op het huwelijksvermogensrecht van toepassing is" op twee verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Enerzijds zou men kunnen zeggen dat de verwijzingsregels van het huwelijksvermogensrecht van toepassing zijn. Anderzijds zou men kunnen zeggen dat het materiële recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, tevens van toepassing is op de pensioenverevening. Zoals Van Maas de Bie aangeeft in haar artikel, zouden deze twee verschillende benaderingen tot verschillende toepasselijke rechtstelsels kunnen leiden. Beide opvattingen zijn in de literatuur verdedigd (zie bijvoorbeeld A.P.M.J. Vonken, *Asser Serie Deel 10.II Internationaal Privaatrecht. Internationaal personen-, familie- en erfrecht*, Deventer: Kluwer 2012, p. 188, nr. 91).

Steun voor deze uitleg treft men ook in de Kamerstukken behorend bij de Memorie van Toelichting bij de invoering van de Wet conflictenrecht pensioenverevening (WCVP). Aangezien de tekst van art. 10:51 BW letterlijk is overgenomen van art. 10a Wet conflictenrecht huwelijksvermogensrecht (hierna WCHv), welk artikel wederom door de Wet conflictenrecht verevening van pensioen bij scheiding is ingevoerd, ligt het voor de hand dat de uitleg die aan art. 10a WCHv is gegeven nog steeds geldt ten opzichte van art. 10:51 BW:

“Een andere mogelijkheid is om de pensioenverevening onder te brengen in de verwijzingscategorie huwelijksvermogensrecht. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval betekent dat dat voor (analogische) toepassing in aanmerking komen de regels van het Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op het huwelijksvermogensregime van 14 maart 1978 (*Trb.* 1988, 130, hierna: Haags Huwelijksvermogensverdrag van 1978) en de Wet conflictenrecht huwelijksvermogensregime, dan wel hetzij de conflictregels zoals neergelegd in het arrest *Chelouche/Van Leer* (HR 10 december 1976, *NJ* 1977, 275), hetzij het Verdrag betreffende wetsconflicten met betrekking tot de gevolgen van het huwelijk ten opzichte van de rechten en verplichtingen der echtgenoten in hun persoonlijke betrekkingen en ten opzichte van hun goederen van 17 juli 1905 (*Stb.* 1912, 285, hierna: Haags Huwelijksgevolgenverdrag van 1905).” (*Kamerstukken II*, 1999/2000, 27 049, nr. 3, p. 8 (MvT). Dezelfde strekking is ook te vinden in *Kamerstukken II*, 1999/2000, 27 049, nr. 5, p. 3 (NV).)

Een dergelijke interpretatie betekent dat men vervolgens zou moeten vaststellen of een eventuele rechtskeuze die in het kader van het huwelijksvermogensrecht is uitgebracht, tevens van toepassing is op de pensioenverevening. Dat hoeft derhalve niet altijd zo te zijn, vooral als men te maken heeft met een ondubbelzinnige rechtskeuze voor een bepaald huwelijksgoederenregime die voortvloeit uit huwelijkse voorwaarden (art. 11 jo. 12 Haags Huwelijksvermogensrecht Verdrag 1978). In die zin zou het mijns inziens wel heel goed mogelijk zijn dat het gekozen recht van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, maar dat de objectieve verwijzingsregels een ander recht aanwijzen voor de pensioenverevening.

4. Werking van art. 1 lid 8 WVP

Desalniettemin als Nederlands recht van toepassing is op het huwelijksvermogensrecht, dan bepaalt art. 1 lid 8 WVP dat het Nederlands recht tevens van toepassing is op pensioenen ingevolge een buitenlandse pensioenregeling die niet is een pensioenregeling als bedoeld in het vierde, vijfde of zesde lid van de WVP met dien verstande dat een recht op uitbetaling als bedoeld in art. 2 slechts bestaat jegens de andere echtgenoot (zie Hof Arnhem 20 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BZ0618). De andere echtgenoot krijgt dan dus geen eigen recht op uitbetaling jegens het pensioenfonds; conversie in een recht dat gebaseerd is op de eigen omstandigheden is dan ook niet mogelijk.

mr. dr. I. Curry-Sumner,